Ч. 219. Субота 10 жовтня (27 вересня) 1908. Рік XVIII

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 12.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жадане і за зложенєм оплати почтової.

Рекламациї незапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої".

Передплата у Львові в агенциї дневників пасаж Гавсмана ч. 9 і в ц. к. Старостсвах на провінциї:
на цілий рік К 4·80
на пів року „ 2·40
на чверть року „ 1·20
місячно . . . „ —·40
Поодиноке число 2 с.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік К 10·80
на пів року „ 5·40
на чверть року „ 2·70
місячно . . . „ —·90
Поодиноке число 6 с.

Вісти політичні.

З краєвого сойму. — З делеґаций. — Независима Болгария.

Вчерашнє засіданє краєвого сойму відкрив п. Маршалок краєвий о 10 год. 25 м., заявляючи, що вчера через помилку зробив замітку, що пос. Ґурский є неоправдано неприсутний. Нині се простує, бо згаданий посол неприсутний через случай смерти в своїй найблизшій родині. — Відтак прочитано петициї і інтерпеляцию п. Стапиньского в справі кровавих подій у Львові з дня 27 м. м.

Перед приступленєм до дневного порядку зажадав голосу пос. Пілат та іменем краєвого Виділу реаґував на закид висловлений пос. Адамом в его промові, що краєвий Виділ через недавнє покликанє 3 ох членів ради шкільної краєвої переступив свою компетенцию, бо теперішний сойм ще не вибрав нового виділу краєвого, а старий урядує не зовсім леґально. Бесідник вказує, що ся номінация наступила ще дня 26 мая, коли Намістництво візвало краєвий Виділ до покликаня 3 ох членів і запропонованя других 6 для цісарскої номінациї. Стало ся оно тому, що краєва рада шкільна яко адміністрацийне тіло не може зазнавати перерви в урядованю. По приступленю до дневного порядку відослано до адміністрацийної комісиї справозданє краєвого Виділу про дозволенє повітовій репрезентациї в Товмачи на принятє поруки за повітову касу щадничу в Товмачи та затягненє позички в сумі 50.000 корон на заснованє тої каси, а повітовій репрезентациї в Новім Торзї на затягненє 170.000 кор. на будову шпиталя. По сім дозволеню повітовій репрезентациї в Ланьцуті побираня в р. 1908 висші додатки повітові до податків безпосередних, а громаді Мости великі побирати підвисшені громадскі оплат від спіритусових напоїв, пива і меду. Сравозданє краєвого Виділу про краєву школу огородничу в Тарнові, викликало оживлену дискусию, в якій пос. др. Тертіль виступив з цілою низкою постулятів що до реорґанізациї тої школи, а єму опонували ґр. Менциньский і пос. Стапиньский, вказуючи на те, що годі реорґанізувати школу тарнівску на середну, бо се не є на часї, доки школа в Капітаньскій Вульці, перенята сего року на кошт краю, не почне правильно функціоновати. По обговореню резолюций пос. Тертіля іменем краєвого Виділу Пілятом та коли заявив ся проти них і референт комісиї — они при голосованю поперепадали.

Відтак принято до відомости справозданє комісиї про краєве заведенє садівниче в Заліщиках, при тім установлено для управителя сего заведеня 3.240 кор. річної платнї, а для учителя фахового 2.640 кор., до того ще й мешканє та активальні додатки і пятиліте.

Петицию рільничого „кулка" в Падві народовій відступлено до полагодженя краєвому Виділови та поручено єму зладити проєкт і кошторис реґуляциї ріки Вонторек в громаді Тарнів. Ухвалено також закон про дозволенє повітовій радї в Бохни затягнути комунальну позичку в висоті 150.000 К на будову доріг і мостів. По сім почала ся зелїзнича дискусия над справозданєм краєвого Виділу з діяльности IV. департаменту в зелїзничих справах від 1 грудня 1906 до 31 марта 1908.

В дебаті над 21 резолюцыями, внесеними зелїзничою комісиєю промовив перший пос. Гальбан, підносячи жалобу на зелїзничу управу зі становища інтересів нафтяного промислу. Відтак представляв пос. Ю. Бруницкий сумні наслідки, які веде за собою істнованє в Австриї зелїзничого картелю. П. Т. Старух жалів ся на лихоту зелїзничих ваґонів в Галичинї. Пос. Шецель осуджує боязливість в веденю зелїзничих справ, хоч краєва акция в тій справі дала добрі успіхи. Відтак предкладає, аби супроти

Омер аґа.

(З сербского — Светозара Цоревича).

Коли роздало ся перше піянє когута, обудив ся Омер аґа, просягнув ся і позіхнув — позіхнув ще раз і вийшов на подвірє, аби умити ся. Малий сухий, худий, з великим синим пятном під правим оком і рідкою розчіхраною бородою, виглядав в білім раннім одязї як дух, що ночию блукає ся, аби непокоїти спокійних людий. Коли вийшов на подвірє, розглянув ся уважно довкола, а відтак поглянув на небо. Небо було ясне; Омер немов з полекшою відотхнув.

— Слава Богу, буде хороша погода на дорогу! — сказав тихо.

Нині лагодив ся він в дорогу, але не в коротку, звичайну дорогу з своїм сухим коником і пелехатим псом, лише в довгу, далеку дорогу. Нині мав покинув край, в котрім уродив ся, і виcандрувати до далекої Туреччини, куди тілько его предків і приятелів вийшло. Житє в его вітчині гнівало его. Гнївало его, що мусїв глядіти на то, як „джавр" розсїдав ся перед ним, яко его пан. Як довго ще потїшав себе надією, що „добрі давні часи" повернуть, міг ще то всьо зносити, але вкінци не стало єму терпеливости. Ніхто нині не уважав его вже за аґу, не шанував і не поважав его як такого, ні, він нє значив більше як простий хлоп.

Перед кількома днями був він з своїм підданим в суді, бо той не давав єму належної третини і хлоп виграв. Сліпий судия з бородою і козячим голосом видав вирок, що він не має навіть права до поля. То оґірчило его. Він поблід і почервон в, сказав судї кілька грубих слів і заповів, що вивандрує. Як сказав, так і зробив. Ще того самого дня продав дім і всьо, що мав — продавав за будь що. Пійшов до свого старого знакомого, приятеля Николи, і по кількох словах добив торгу.

На другий день давано єму два рази тілько. Але він не хотів о тім і чути: Що раз мої уста висказали, не відкликують — відповідав він всїм. Відтак розділив всї свої сушені овочі між сусїдскі дїти і роздарував менше вартні річи сусїдам.

— Не потребую нічого — говорив — там буду мати всьо. Всього менї дадуть. Там живуть люди моєї віри, там всьо красше.

І нині мав він виїхати до того хорошого краю, де після оповідань людий мід і молоко пливуть, а печені голубцї падуть з неба.

Омер аґа умив ся, обтер лице тонким рушником і почав відмавляти молитви. Молив ся довше як звичайно, він же знав, що дорога веде через море і просив Бога о щасливу подорож.

Коли помолив ся, одяг ся, приладив каву і почав пити; але єму видавало ся, немов би єму не смакував напиток, немов би его відкинуло від него, як звичайно буває у хорих людий. Доси був він веселий і жартував з кождим, але сего рана зайшов на него якийсь дивний смуток. Щось его мучило, боліло — а він сам не знав ні що ні де. Чим раз більше пригнітав его той смуток, коли глядів на ті старі, павутиною густо засвуті стіни, що тепер стояли такі порожні і голі. Було єму жаль їх. Між ними, саме в тій комнаті він уродив ся і виховував ся. Тут померли его родичі. І до тої комнати привів він свою Мейру і прожив з нею найщасливійші часи. Не було місця, де они не сиділи би побіч себе, обіймаючись, цілуючись і пестячись. А вкінци тут також уродив ся его Гассан, его одинокий син. Спомини пригнїчували его і щось почало его давити за гордо. Очи стали вогкі. Але він, що не пригадував собі, аби коли в житю пролив хоч би одну сльозу, він мав би тепер плакати? Похитав з досадою головою, немов би хотів прогнати з неї всї свої думки.

Кракнув на жінку і дитину, що ще спали. Они пробудили ся.

— Вставайте і збирайте ся — сказав Омер аґа твердим голосом — знаєте, яка перед нами дорога.

І не оглядаючи ся дальше на них, взяв книжку в руку і пійшов просто до огорода. Звідтам повільним кроком і зі спущеною головою пустив ся до нового кладовища. При самім кінци кладовища були два гроби з похиленими, мохом порослими нагробними каменями. Омер аґа зложив обі руки на грудях, немов би приступав до сьвятощів, і опустив ся на коліна перед гробами. Отворив книжку і читав легко похитуючись якісь арабскі молитви. Читав довго і немов з одушевленем, бо его темне

зелізничого картелю в Австриї піти слідами Чехів та навязати зносини з заграницею. Він пропонує резолюцию з зазивом до правительства, аби получити Бережани з Потуторами. Пос. Стапіньский ставить резолюцию, щоби сой мовим послам в Галичині признано такі самі полекші на зелізницях, як послам парляментарним. По при се звертає ся ще против заміту пос. Старуха, бо Кою робить все можливе в справах зелізничих, тільки стрічає ся тут з перешкодами пос. Старуха. Слідуючий бесідник пос. Беднарский обговорював способи на поборюванє зелізничого картелю та получення Варшави з Краковом та дбанє о значнійше запомаганє туристики. Відтак промовив посол Кивелюк та закинув нерівномірне трактованє по зелізницях публики.

По кінцевім виводі референта почала ся довга дебата специяльна, після якої голосованє покінчило ся аж о год. 2³/₄ П. маршалок краєвий хотів перевести ще справу звільнення мешканців Бучача від повітових додатків, та при голосованю над поправкою пос. Л. Винничука показав ся брак комплету і засіданє по відчитаню „вплпвів“ замкнено.

Слідуюче засіданє нині в пятницю о 10 год. рано.

Австрийска делеґация вибрала своїм предсідателем дра Мадейского, а заступником дра Фукса. Відтак на першім засіданю обговорювано вибір комісий. До комісиї петицийної і буджетової не вибрано ніякого Русина, до комісиї заграничних справ увійшов з Русинів п. Василько, до комісиї войскової п. Цеглиньский.

Спільний буджет предложений делеґациям виказує в видатках 406,840.000 кор., з того припадає на мініcтерство заграничних справ 13,000.000 (більше о 400.000 кор., як минувшого року) на армію 324,840.000 кор. (більше о 18,000.000), на маринарку 83,437.000 корон (більше о 437.000); кредит окупацийний виносить 8,000 000 корон.

Становище держав в справі независимости Болгариї схарактеризував один болгарский дипльомат ось так: Підперте Франциї й Австро-Угорщини має Болгария запевнене, евентуально також Італія, а в остаточнім разі й Росия підуть за Болгариєю. Німеччина буде невтральна. Єдина трудність може вийти з боку Анґлії.

Турецка праса доносить, що в ночи розліплено по Царгороді плякати, котрі домагають ся, щоб виповісти війну Болгариї. Ґазета „Saba“ рішучо осуджує ті плякати, видані реакцийними елементами, та запевненяє, що турецке правительство не завагає ся виповісти війни, як то буде лежати в інтересі Туреччини.

Турецкий амбасадор вручив вчера мін. Пішонови протест против оголошеня Болгариї независимою. Туреччина просить держави, підписані на берлиньскім трактаті, о скликанє конґресу для привернення леґального стану в Болгариї і всхідній Румелії. Порта з уваги на загальний інтерес залишила доходити свої права силою, за те звертає ся з протестом до держав і домагає ся привернення правних відносин.

Новинки.

Львів, дня 9-го жовтня 1908.

— **Іменованя.** Є. В. Цісар надав судовому радникови Якову Цетнарскому у Львові з нагоди перенесеня его в сталий стан спочинку титул радника висшого суду краєвого. — Wiener Ztg. оповіщує: Є. В. Цісар іменував: директора І ґімназиї в Тарнові Романа Завиліньского директором IV ґімн. в Кракові, проф. IV ґімназиї в Кракові Ів. Ягляржа директором І ґімн. в Тарнові, професора ґімназиї сьв. Анни в Кракові Стан. Пардяка директором ґімназиї в Мисленицях, а проф. ґімназиї в Дрогобичи Каз. Еліяша директором ґімназиї в Жовкві.

— **Вирок в справі черниxівскій.** Вчера в полудне закінчила ся в тернопільскім суді розправа в справі звістних подій в Черниxові, а в полудне оголошено вирок увільняючий всіх обжалованих о злочин публичного насильства, однак 15

лице почервоніло, а его очи сьвітили як дві полумини.

Скінчивши молитву, упав на гроби липем Поцілував їх кілька разів, відтак підняв ся, аби іти. Але немов би его що задержувало, станув знов і глядів на мураву на горбах. І єму видавало ся, що міг би ще довго, довго глядіти на ту мураву і що она якась инша як вся инша зелень довкола. Нараз побачив Омер аґа по середині на батьківских гробах гвоздик, поцілував его, вложив до книжки і пішов.

Так само, як ішов на кладовище нога за ногою, вернув до огорода і став тут розглядати ся. Грядки, копані его власними руками, були повні зелени, на засаджених ним деревах красували ся овочі, була там і пасіка, ним самим поставлена. Зложив руки на грудях і задуманий глядів від дерева до дерева, немов би хотів їх почислити.

Кожде дерево видавало ся єму тепер красшим, урожайнійшим, милійшим. Навіть та суха слива, котру хотів зрубати, і она була тепер красша! Бач, як она покрила ся листєм і овочем, так що всі галузки поуганали ся.

Кілька капель роси стрясеної крильцями пробудивших ся птиць упало єму на лице. Він поглянув в гору і побачив кілька щиглів. Усьміхнув ся. Ті птиці, що так хорошо співають, любив він найбільше.

— Хто знає, чи там суть такі — подумав і не хотів роси обтерти, а лишив єї на лици. Між тим почав ся робити день.

В огороді було ще напів темно, але вершки дерев стояли вже в сьвітлі і блищали як посріблені. Омер аґа обернув ся і поглянув на гори, з поза котрих мало зійти сонце; голі скали видали ся єму пречудними. Як часто ходив він по них.

Але нараз видалось єму досить того огляданя. Відвернув голову і немов би утікаючи перед тим всім, увійшов скоро до хати.

На подвіри застав жінку, що плакала, а коло неї малого Гассана. Він сховав лице в єї спідницю і також плакав.

Омер аґа зморщив брови і різко відозвав ся:

— Чого плачете?

— Нічого — відповіла жінка шептом.

Омер аґа ще більше розгнівав ся.

— Не нічого! Я вже знаю що за причина!

Але відтак став спокійнійший і говорив лагіднійшим голосом:

— Не треба плакати, то встид. І ви не маєте тут за чим жалувати; там красше — там живе ся як в раю. Добрі люди, добра земля, гроший кілько схочете. Тут ми аґи, а там будуть нас уважати беґами. І там панує наша віра, не якісь Швабы.

Жінка рукавом обтерла лице, але не відповіла нічого. Видавалось майже, немов би не вірила тим словам Омер аґи. Їй здавало ся, що й сам Омер аґа не вірить тому.

Він не дивив ся на неї, лиш говорив дальше:

— Ви нерозумні. Не бачили сьвіта і гадаєте, що тут всьо з золота. А мені кажуть розумні люди, що там дуже добре. І я не хочу жити як у вязници, хочу жити як чоловік.

Закурив циґаро і сів.

— Ладьте ся — сказав — ми вскорі виїзджаємо.

Жінка пішла приготовити ся до дороги, а він глядів задуманий на дим, що перед его очима розпливав ся.

Здавало ся, немов би бачив крізь той дим обітовану землю, богату і урожайну, що два рази тілько єму дасть, як тут в вітчині.

Малий Гассан вийшов з хати і сів єму на колінах.

— Чи ми знов вернемо сюди? — спитав своїм тонким дитинячим голосом.

Омер аґа поглянув на него і майже змішав ся. Здавалось єму, немов би ковнїр со рочки давив его і він розіпняв сорочку; відтак сказав дивно тихим і майже хрипким голосом:

— Ніколи. — Але немов би налякав ся сам свого голосу, додав скоро: — Хто знає!

Хлопець глядів довго на него своїми розумними очима і лишив его відтак самого; пішов до матери, аби ві єї засипувати питанями.

Омер аґа кинув циґаро, вложив руки до кишень і почав проходжувати ся по подвіри.

Заглядав в кождий кутик, немов би був тут перший раз. Поглянув навіть на ластівяче гніздо, що вже від двох літ висіло порожне там над вікном. Жаль єму стало ластівок і він відвернув ся сумний від гнїзда...

Вийшла жінка завинена в фереджию[1]) з малим Гассаном.

— Ви готові? — спитав Омер аґа.

— Так.

— Не забули нічого?

— Ні. Річи ти вже вчера вислав.

Омер аґа пустив їх в двері, а сам лишив ся ще хвилю. Одним поглядом обгорнув ще цілий дім і подвіре і скоро, немов би его хто гнав, вибіг надвір; замкнув двері і сховав ключ за пояс. Відтак потягнув сильно жінку і дитину за собою.

— Скоро, скоро! Ми спізнили ся — відозвав ся придавленим голосом. Они вийшли скоро на улицю.

— Ідіть ви наперед. Я віддам властителеви ключ. — І він зайшов до дому Николи.

— Маєш тут ключ — сказав зупиняючись трохи. — Дім твій нехай буде тобі щасливим.

Его рука дрожала, коли клав ключ перед Николою. Відтак поспішив за своїми до зелізничої стациї.

На стациї застав кількох приятелів, котрі прийшли, аби ще раз з ним попрощати ся і провести его. Він усьміхнув ся до них.

— Година розлуки прийшла.

— Аллаг приказав — відповів один з них здвигаючи плечима. — Так було суджено.

— Ви прийдете за мною; я знаю. Побачимо ся знов — відповів Омер аґа скоро.

Омер аґа відчув потребу говорити і почав живо:

— Ви всі там прийдете, там красно... Пшениця росте повисше голови, виноград удає ся, як у нас сливи, тютюн такий високий, що й досягнути вершка не можна; ви всі там прийдете.

Кондуктор крикнув, що час сідати. — Омер аґа стрепенув ся.

— Ах, вже час! А я гадав, що можу ще з вами поговорити.

Поцілував всіх по черзї. Деяким було жаль і в їх очах появили ся сльози — він був твердий. Они мали би бачити, що єму жаль? Всїв до ваґона. Кондуктор замкнув двері а Омер аґа висунув голову крізь вікно, аби всїх ще раз побачити.

— Мир кождому, котрого тут не бачу! крикнув до приятелів. Поїзд рушив.

Грудь єму стиснула ся і він глубоко відітхнув, аби більше воздуха втягнути, не лише голову, але цілу грудь висунув з вікна, немов би хотів вискочити. Его погляд обіймав гори, огороди, виногради і доми і нараз зробилось єму жаль того всього! Его серце почало бити ся, єму видавало ся, немов би що обірвало ся в нїм і кров ударила єму до голови.

Скинув фез з голови і простягнув обі руки в сторону рідного села. Губи его задрожали, він крикнув як ранений і кидаючи ся в кут ваґона, закрив лице руками і вибухнув голосним плачем.

---

[1]) Верхна одїж з заслоною на лице.

осіб засуджено за провину збіговиска, а 23 увільнено зовсім. Засуджені: Хмельовский на 5 днів, Дідушок на 6, Ґойна 5, Іван Голуб па 5, Олекса Голуб на 7, Андрух Кмиг на 6, Федько Островский на 10, Дмитро Шаґадин на 7, Варвара Болотна на 6, Евфрос. Чубата на 6, Гапка Копачко на 8, Ксенька Крива на 10, Параска Марчук на 5, Текля Притуляк на 6 і Гануська Власенко на 3 дні.

— Холєра. З причини, що холера в Росиї ширить ся дальше, зарядило ц. к. Намістництво також в місцях входових в Козачівці і в Скалї борщівского повіта лікарску ревізаю осіб прибуваючих з Росиї і їх пакунків. — Оногди поліция в Бродах донесла львівскому маґістратови, що з навіщених холерию росийских сторін приїзджає між иншими також якийсь вояк 30 пп. Фізикат поробив відповідні кроки потрібні в цїли 5-дневної обсервациї. Власти войскові однак в таких случаях допильновують строгої ізоляциї, а що те в касарнях неможливо, то віддали того вояка просто до войскового шпиталю. З того пішла чутка, мовби то в касарня 30 пп. проявив ся один случай заведужаня на холеру, що касарню треба було десінфекциовувати і т. п. Інтернований в цїли пятидневної обсервациї вояк есть бодай до тепер зовсім здоров.

— Репертуар руского театру в Коломиї. (Саля каси щадничої. Початок $7^1/_2$ вечером. Абонамент на 6 вистав 12 К. Білети продає „Народна Торговля").

В суботу 10 с. м. „Барон циганів", оперета в 3 дїях Штравса.

В недїлю 11 с. м. перший раз „Марійка", народний образ зі співами в 5 дїях А. і В. Мрштика (з ческого).

Ві второк 13 с. м. „Ревізор з Петербурга" комедия в 5 дїях М. Гоголя.

— Найблизшими новинами в репертуарі нашого театру будуть: „Арсен Яворенко", драма в 5 дїях Бориса Грінченка; „Чумаки", комедия в 4 дїях Карпенка Карого; „Хмара", народний образ зі співами і танцями в 5 дїях Суходольского; з перекладів: „Хвилї моря і любови", траґедия Грільпарцера; „Над сили", штука в 2 дїях Бернзона; „Сьвято мира" Гавптмана; „Ворог народа" Ібзена; „Злодїй" Бернштайна та весела штука в 4 дїях: „20 днів цюпи" Генекіна і Вебера. — З опер приготовляєть ся Чайковского „Евген Онеґін". Оперету Штравса „Барон циганів" дирекция виставить цїлком на ново після сценериї віденьского театру. Персонал театру числить 60 людий з верхом. В хорі виступає 30 осіб, число доси небувале.

— Правда чи небилиця, оповісти годить ся. Зі Сморжа доносять до Kur. Lwow. про таку подію: Якийсь господар з Волосянки привів воли на ярмарок до Сморжа, воли товсті і відповідної масти, але брудні, невичищені і з присхлим гноєм на боках. Знайшов ся купець жид, котрий купив їх за 480 К і постановив зараз зробити на тім інтересі ще ліпший інтерес. Завів воли до якогось господаря в Сморжу, обчистив їх з гною, обмив, повитирав до суха, вичесав з греблом, почистив ноги, вигладив ратицї і передав другому жидови, котрий повів їх знов на торг. Воли так змінили ся, що навіть їх первістний господар не пізнав їх і купив за — 560 К. Вдоволений, що купив дешево так красні воли, повів їх домів. По дорозї стрічає сусїдів, котрі приглядають ся купленим волам і кажуть, що то его воли. — Деж там — каже господар — мої були инші, менші і легші я заплатив за сї 560 К. — Ну, знаєш що — кажуть сусїди — пусти воли, коли самі зайдуть на твоє обійстє, то знак, що ти купив свої власні воли. — Так також і стало ся; воли не лиш зайшли на обійстє але навіть і до стайнї та кождий станув на своїм місци. В громадї було з того пов но сьміху, а господаря призвали навіть „самокупом". А з того наука: Коли не хочеш називати ся „самокупом", то обчисть і вичеши воли, як належить ся, заким виведеш їх на ярмарок, бо в противнім случаю і стратиш 80 К і пошиєш ся в дурні виставиш ся на посьміховиско. Се нехай затямлять собі добре ті господарі, що ходять не дбало коло худоби. А що таких есть досить, о тім можна переконати ся і у Львові в торгові дні хоч би й на улицях, котрими ведуть худобу на продаж на торговицю.

— Про оногдашнє землетрясенє одержано „Дїло" кілька характеристичних описів з провінциї, котрі тут наводимо.

Заставна (на Буковинї): Було пів до 12 в ночи. Я писав при столї. Нараз роздав ся підземний гук, начеб тяжкий товаровий поїзд ударяв на якусь перешкоду і рівночасно стала трясти ся земля. Всї двері і вікна затріщали. Я зірвав ся з крісла, гадаючи, що на дім напали розбишаки. Нараз цїла комната з підлогою, начеб ві з одного боку піднесло, перехилила ся, загойдалась і назад опала. Пси в цїлім містї завили і всї мешканцї побудили ся переполохані дивним явищем. Землетрясенє тревало більше як 50 секунд.

Заліщики: Ві второк о год. $^3/_4$ на 11 в ночи, коли вже переважна часть мешканців спочивала сном блаженних, задрожали нагло мури домів, залопотїли двері, забренїли вікна, а ліжка затрясли ся так сильно, що дехто таки добре перепуджений вискочив з постелї і з дивом почав розглядати ся та наслухувати довкола себе за причиною. Та почув тілько ще раз кріпке потрясенє, якби від переїзду якоїсь величезної брики, а в кого сьвітило ся, міг видїти, як ще гойдали ся образи по стїнах, бренькотїли лямпи і друга непритвердженна посуда. Трясенє тревало з 15 секунд і робило враженє, якби щось під землею обірвало ся і з гуркотом летїло в безодню. Шкоди нема ніякої.

Дзвиняч (пов. Заліщики): Я лежав в ліжку і читав. Нараз ліжко зі мною стало колисати ся филистим рухом, а в слїд за тим я почув сильний гук, як би перевозив хто величезньский тягар. Гук тревав з 30 секунд. В кілька мінут потім почув ся як би сильний удар зі споду. Жінка, що спала вже, зірвала ся перестрашена на рівні ноги. Всї двері тріщали, шиби в вікнах звенїли, а лямпа і всї предмети в хатї підскакували. По тім сильнім ударі дрожали ще шиби і лямпа на столї яких півтора мінути, почім всьо втихло.

Городенка: О годинї 10·22 вечером дались відчути три трясеня. Перше було слабше, дальші два були так значні, що аж дзвонили шиби в хатї. При тім сьвітло почало блимати. Мешканцї, котрі були поснули, попробуджувались та повибігавши на улицю, почали розпитуватись, що се таке. Між Жидами настав великий переполох, бо деякі доми аж тріщали. Ті, що лежали вже в ліжках, відносили таке враженє, немов би хто ліжком колибав. На городеньских мешканців се тим більше зробило враженє, бо ніч перед тим обкрадено тут трафіку і склеп, тож кождий був в напруженю, а почувши легкий гуркіт, думав, що то якийсь напад.

Білобожниця (пов. Чортків): Трясенє землї було дуже сильне і тревало 5 — 6 хвиль. Наперед дав ся чути підземний гук, що гомонів відтак добру хвилю. В хатї хитала ся вся обстава а на помості відчувалось немов фильоване як на корабли. Стїни і дах тріщали а вікна і лямпи бренїли. Замітне також, що цїлий день віяв сильний західний вихор.

Ходачків малий (пов. Тернопіль): О годинї 10·50 в ночи дав ся чути підземний гук, подібний до вистрілу з гармати а потім зафилювала земля. Ліжками гойдало, шиби бренїли, а стїнні годинники станули.

Струсів (пов. Теребовля): О годинї 10·40 в ночи побудились ми під дивним враженєм. Наперед якийсь гук, немов би хто тяжкими возами скоро переїзджав через подвіре, шиби і висяча лямпа забренїли, ліжко почало дрожати і рівночасно почували ся в тїлї сильну дрож, що тревало 10 хвиль. О год. 1·30 по півночи повторилось те саме, але слабше і тревало 5 хвиль. Над рікою люде чули шум. По хатах скрипіли двері, а в однїй хатї стара повала повідділювалась від стїн.

Підгайцї: О год. 10·08 в ночи заскочило заскочило нас землетрясенє. На яких 20 мінут перед тим дало ся чути сильне, грубе гудїнє наче фабричної туби, тревающе коло мінути часу. Голос був дикий, проймаючий страхом. В згаданім часї дало ся чути кілька разів (я начислив 4) фильоване поверхні землї. Початкові і кінцеві дрожаня були слабі, проявляючі ся лиш слабим рухом предметів, які було лиш можна лежачи відчути. Середні дрожаня, а було їх два, що слїдували по кільканайцятьох секундах, були так сильні, що предмети в очах рухали ся, а чоловік дізнавав вражіня сильного колибаня. Дрожаня були зложені з трох до чотирох филь. В цїлім містї в критичній хвилї повстав великий перестрах. Богато людий повибігало із своїх комнат, передовсім з поверхових і двоповерхових домів, думаючи, що наступає якась загальна катастрофа. В деяких сторонах міста було землетрясенє так сильне, що посуда з шаф поспадала і побила ся.

Телеґрами.

Будапешт 9 жовтня. Вчера по полудни на конференциї славяньских членів делеґациї австрийскої і Хорватів з делеґациї угорскої запротестовано против того, що в проклямациї о анексиї Босни і Герцеґовини нема нї слова про Хорватию.

Будапешт 9 жовтня. Члени угорскої делеґациї були вчера о год. 2 по полудни приняті на замку королївскім. Президент делеґациї ґр. Зічі виголосив до монарха промову, в котрій згадав о анексиї Босни і Герцеґовини. Була она потрібна, аби надати Боснї і Герцеґовинї конституцийну автономію. Цїсар виголосив у відповіди прастоньну бесїду, таку саму, якою повитав австрийску делеґацию.

Будапешт 9 жовтня. Magyar Hirlap доносить з Загреба, що всї мости на Саві обсаджено войском. При кождім мості уставлено варту з 30 вояків з офіциром. Офіцири резерви одержали приказ не покидати Загреба. Та сама часопись доносить, що фльотилю на Дунаю змобілїзовано. Кораблї відїхали вчера о год. 3 по полудни в напрямі Білгорода.

Константинополь 9 жовтня. Оногди вечером відбула ся у вел. везира надзвичайна рада міністрів, як зачувати в справі Босни. Тревала она до год. 1 в ночи, а займала ся уложенєм письма у відповіди на ноту австрийско-угорску в справі анексиї Босни і Герцеґовини.

Константинополь 9 жовтня. Відбувають ся тут демонстрациї перед посольствами против Австриї.

Білград 9 жовтня. Демонстрациї уличні тревають дальше. Жандармерия окружає дім посольства австро угорского.

За редакцию відповідає: Адам Кравзецкий.

З друкарнї В. Лозиньского, під зарядом І. Недопада. — (Телефона ч. 527).